

FOSSEGRIMEN

«SNØSKREE»

1. **Snøskree** – hoppvals av Hans Lisper (2:27)
2. **Gapparos Rosa** – vals av Hans Lisper (2:03)
3. **Springlek** – etter Sjungar-Lars, Lima (2:23)
4. **Ringlender** – etter Sverre Haugli, Målselv (2:26)
5. **Leken hass Jan Iver** – pols av Hans Lisper (2:17)
6. **Når tåka letter** – hoppvals av Hans Lisper (1:43)
7. **På Fosshaugen** – vals av Hans Lisper (2:40)
8. **Sappen** – ringlender av Hans Lisper (1:40)
9. **Springlek** – etter Lissmyr-Erik, Malung (2:19)
10. **Porkala fela** – hoppvals etter Wille Thors, Malung (3:05)
11. **Fjellheisen** – hoppvals av Hans Lisper (1:53)
12. **Nordlandspols** – av Hans Lisper (2:21)
13. **Ringlenderen Emil** – etter Emil Christiansen, Lima (2:32)
14. **Fossumvals** – av Hans Lisper (2:35)
15. **Gånglåt som ringlender** – etter Omas Ludvig, Transtrand (2:14)
16. **Masurka** – etter Omas Ludvig, Transtrand (2:05)
17. **Svensk-norsk pols** – etter Spak Erik, Särna (2:13)
18. **Springlek** – etter Omas Per, Transtrand (2:18)
19. **Mas Märta** – brurlek av Hans Lisper (3:07)
20. **Bonusgalopp** – hoppvals av Hans Lisper (1:45)

FOSSEGRIMEN ga ut «Snøskree» på LP i 1979, og satte med den en ny standard for den folkemusikkbaserte gammeldansen i Nord-Norge. Gruppen Fossegrimen hadde et kort og hektisk liv på slutten av 1970-tallet, og fra sin base i Målselv var de et populært orkester i hele landsdelen. Spilleoppdragene strakte seg fra Bodø til Vadsø. Fossegrimen var sentrale aktører da Målselv og Bardu var markeringsdistrikt på Festspillene i Nord-Norge i 1978, og de spilte hver kveld under Noregs Ungdomslag sitt landsstevne i Tromsø samme år.

Utgangspunktet for Fossegrimen var Målselvkvartetten, der Roald Haugli og Ola Aarskog hadde vært med i mange år, og Inge Wang fra Bardu var kommet med på bass. De møtte Hans Lisper fra Malung i Sverige for første gang på Spelmannsstemne i Målselv i 1976, og tok samme høsten kontakt med trekkspiller Knut Lilleeggen fra Alvdal som var flytta til bygda.

Hans Lisper (1946–2007) bodde ulike steder i Troms i perioden 1976–79, og var den ubestridte musikalske leder for Fossegrimen. Han spilte også inn plate med Svein Nymo og Nabolaget i 1978. Hans satte mange musikalske spor etter seg før han flytta fra Målselv til Røros i 1979, der han dannet et nytt Fossegrimen. Resten av gjengen fortsatte å spille sammen under navnet «Laget hass Knut».

Selv om Fossegrimen eksisterte en forholdsvis kort periode, har plata «Snøskree» blitt stående som en legendarisk utgivelse. «Snøskree» ble spilt inn i Oslo med Haakon Manheim som tekniker, Hans Lisper som produsent, og utgitt av plateselskapet MAI i 1979 (Mai 7905).

FOLKEMUSIKK NORD VIL TAKKE

Fridtjof A. Lindeman for remiks og mastring. Roald Renmælmo som lokaliserte og skaffet originalmaster fra Nasjonalbiblioteket. Fossegrimen og Dalakopa for historiekunnskap. Scott Aaneby som har funnet fram den originale forsidetegninga. Eva Karlsson for coverdesign. Frode Rolandsgard og Ta:lik for at dere også gjør tilgjengelig gode gamle utgivelser som «Snøskree»!

Målselv mars 2012

Terje Foshaug

Musikerne omtalt på LP i 1979:

ROALD HAUGLI: FJOLIN

Bygningsnekker og spellmann, 49 år, «barnefødt» i Målselv. Typisk døl, sidrompa og sendrektig. Glad i tradisjonell middag med potet, fortrinnsvis gullauge fra bygda. Gruppas moralske støtte. Spiller også i Målselv Spellemannslag.

INGE WANG: BASS

39 år, fra Bardu. Har deltatt i flere band før han ble med i Fossegrimen. Like sto på kontrabass som på elektrisk bass. Trakterer også gitar og trekkspill. Ivrig seljeflytist og fryktet isfisker. Bilmekaniker av yrke.

OLA AARSKOG: GITAR

34 år, fra Målselv. Stifter, administrator og telefonsvarer for gruppa. Elektriker og fiskeoppsynsmann, bus-sjåfør og reisefører. Har tidligere spilt i diverse gammeldansgrupper i bygda.

KNUT LILLEEGGEN:

TREKKSPILL
36 år, fra Alvdal. Unngikk den store innvandringsbølgen fra Nord-Østerdal i forrige århundre, men kom etter i 1976. Motto: Bedre sent enn aldri. Når Knut ikke drar spillet, er han faglærer på Bardufoss videregående skole. Har vært med i Spellmannslaget Leik på Hamar.

HANS LISPER: FJOLIN

Eneste svenske i laget, 33 år fra Malung. Bosatt i Nord-Norge de siste to åra. Gruppens musikalske leder, har lagd de fleste av låtene på denne plata. Hans lever av og for musikken og er kåret til Svensk Riksspelman.

Om slåttene:

1. SNØSKREE

HOPPVALS I EM AV HANS LISPER

Hans hadde en forkjærlighet for galopp, eller hoppvals, som han kalte det. Denne slåtten fikk han inspirasjon til mens han bodde på Fossmoen i Målselv, og så bort på snøskree i Istind.

2. GAPPAROS ROSA

VALS I AM AV HANS LISPER

Gahperus er det samiske navnet på et fjellområde ved Sappen i Reisdalen (Nordreisa), der Hans bodde en periode før han flyttet til Målselv. Gahperus er et kjent botanisk område med flere sjeldne blomster, og derav navnet på slåtten. Gapparos Rosa og flere av slåttene er også utgitt på Dalakopa sin plate Trø fra 2008.

3. SPRINGLEK

SPRINGLEK I D ETTER SJUNGAR-LARS (LARSSON) FRA HAMMARSBYN, LIMA

Denne slåtten er innspilt med bare fele, og da er det enmannsspellemannslaget Hans Lisper som har lagt på alle stemmene.

4. RINGLENDER

RINGLENDER I G ETTER SVERRE HAUGLI, MÅLSELV

Sverre var far til felespiller Roald Haugli i Fossegrimen. Sverre og flere av hans brødre spilte både fele og durspill, og Hauglia var et musikalsk møtested da som nå. Sverre hadde spesielt mange gode ringlendere på repertoaret.

5. LEKEN HASS JAN IVER

POLS I C AV HANS LISPER

Tilegnet Jan Iver Strand i Nordreisa. Jan Iver er fra Røros, og introduserte Hans for flere røros-spellemenn da de dro på ferie dit i 1976. Tre år senere flyttet Hans fra Målselv til Røros.

6. NÅR TÅKA LETTER

HOPPVALS I D AV HANS LISPER

Fossegrimen hadde vært på spilling i Hammerfest, og turen hjemover starta i tykk tåke. På Sennalandet letta tåka, og da så denne hoppvalsen dagens lys i baksetet på bilen.

7. PÅ FOSSHAUGEN

VALS I A AV HANS LISPER

Valsen ble komponert på en flytur nordover fra Oslo. Dagen etter dro Hans på besøk til Nils Foshaug (1899–1979), der han spilte slåtten og forærte den til Nils. Et annet navn på slåtten er Nils Foshaug på ski. Det var for øvrig Nils som foreslo navnet Fossegrimen, etter et gammelt mannskor i bygda.

8. SAPPEN

RINGLENDER I D AV HANS LISPER

På mastertapen kalles denne slåtten Ringlenderen hass Tore. Den er tilegnet Tore Elvestad som jobbet på leirskolen i Sappen i Nordreisa, som ligger 3 mil opp i Reisdalen fra Storslett.

9. SPRINGLEK

SPRINGLEK I G ETTER LISSMYR-ERIK, MALUNG

Lissmyr-Erik (1857–1930) var snekker og bodde i Malung. Han var ansett å være musikalsk arvtager etter Kvarnmyr-Lasse fra Lima. Liss betyr liten, og finnes blant annet i mange gårdsnavn.

10. PORKALA FELA

HOPPVALS I D ETTER WILLE THORS, MALUNG

Wille Thors var Riksspellemann fra Malung, han levde fram til 2008. Hans mente denne slåtten hadde finsk avstamning, og Porkala er som kjent en halvøy i Finskebukta litt sørvest for Helsinki.

11. FJELLHEISEN

HOPPVALS I G AV HANS LISPER

Hans hadde trolig en av sitt livs verste opplevelser i Fjellheisen i Tromsdalen. Rett før gondolen han satt i var oppe, stoppet heisen og de ble hengende slik i over en time. Hans likte seg ikke i høyden, og mens han satt der komponerte han denne slåtten som egenerapi.

12. NORDLANDSPOLS

POLSDANS I C AV HANS LISPER

Under tida i Troms spilte Hans for leikarringer og på dansekurs. Polsdansen fra nordre Nordland og Troms (Nordlandspolsen) var blitt rekonstruert, og interessen for dansen hadde fått en kraftig oppsving. Denne slåtten lyder også navnet Reisaleiken, så den er nok komponert mens Hans var i Nordreisa.

13. RINGLENDEREN EMIL

RINGLENDER I D ETTER CHRISTIANSEN, LIMA

Dalakopa har spilt inn slåtten og nøstet i opphavet: En Malungs-låt som i følge Kalle Almlöf er oppskrevet i Lima etter en som hette Emil. Han hadde fått den fra Storbo-Jöns i Idre som i sin tur hette Christiansen.

14. FOSSUMVALSEN

VALS I AM AV HANS LISPER

Både Hans og familien Lilleeggen bodde en periode på Fossmoen. Hans bodde i det gamle Fossum-huset, som denne perioden fungerte som fast øvingslokale for Fossegrimen.

15. GÅNGLÅT SOM RINGLENDER

RINGLENDER I C ETTER OMAS LUDVIG (LARSSON), TRANSTRAND

Denne slåtten er kjent i flere varianter, blant annet under navnet «Tyska klocker». På denne innspillingen spiller Hans hardingfele.

16. MASURKA

MASURKA I DM ETTER OMAS LUDVIG (LARSSON), TRANSTRAND

Hans hadde et rikt repertoar av slåtter fra Västerdalerna. Omas Ludvig Larsson fra Transtrand var en av de sentrale kildene.

17. SVENSK-NORSK POLS

POLS I D ETTER SPAK ERIK, OLMORTS ERIK OLSSON, SÄRNA

Denne slåtten er kjent både på norsk og svensk side, og er en av mange slåtter som har kryssa grensa flere ganger att og fram med lasskjørere til Røros. Flertallet av de spurte mener slåtten har sitt utspring på svensk side, som springlek etter Spak Erik.

18. SPRINGLEK

SPRINGLEK I DM ETTER OMAS PER (NILSSON), TRANSTRAND

Omas Per Nilsson levde 1834–1925, han var morfar til Omas Ludvig, og en sentral kilde for Hans. Her er det Lisper enmannsspellemannslag som er i sving.

19. MAS MÄRTA

BRURLEK I D AV HANS LISPER

Hans komponerte denne brurmarsjen til Elin Lilleeggen, datter til Knut, under en felles ferietur. Han fikk trolig nok av hennes masing om å få sitte på i hans bil.

20. BONUSGALOPP

HOPPVALS I D AV HANS LISPER

Denne ble spilt inn samtidig med resten av plata, men kom ikke med på LP-utgivelsen. Det står bare galopp på mastertapen, så navnet er lagt på for anledningen.

ORIGINALUTGIVELSE 1979:

TEKNIKER: Haakon Manheim

PRODUSENT: Hans Lisper

UTGITT AV: Plateselskapet MAI

ILLUSTRASJON: Scott Aaneby

NYUTGIVELSE:

REMIKS OG MASTERING: Fridtjof A. Lindeman, Strype audio

GRAFISK DESIGN: Eva Karlsson

PROSJEKLEIAR OG TEKST: Terje Foshaug

DRIVKRAFT OG TEKNISK ASSISTANSE: Roald Renmælmo

TAKK TIL Scott Aaneby for bruk av originalillustrasjon og til

Norsk kulturråd og Folkemusikk Nord for økonomisk tilskot.

NORSK
KULTURRÅD

ta:lik

TA101CD ©Talík 2012 info@talik.no www.talik.no